

הזמנה להרצאה מקוונת: לשונות חגי תשרי

מה מקור הצירוף 'ראש השנה'?
מי הם 'בני מרון' בפיוט "ונתנה תוקף"?
מדוע נקרא ספר התפילות לחגים 'מחזור'?
איזה פרי הוא פרי עץ הדר?

חגי תשרי על מנהגיהם העמוסים, תפילותיהם ופיוטיהם המסורתיים, מזמנים אוצר מילים וביטויים מגוונים המעוררים שאלות רבות ומעניינות.

לכבוד ראש השנה תשפ"ב, אתם מוזמנים להשתתף בהרצאה חגיגית ומקוונת של סגן נשיא האקדמיה ללשון העברית וחתן פרס ישראל פרופסור אהרן ממן.

ההשתתפות חינם – בהרשמה מראש

נמשכת ההרשמה להשתלמויות המקוונות בשנת הפעילות הבאה – שנת תשפ"ב:

סדנה מקוונת לשיפור הטקסט המשפטי

השתלמות מקוונת ביסודות התחביר

השתלמות מקוונת בתורת ההגה והצורות

קנו מתנה בעברית יפה לחגים

אנו מציעים הנחות מיוחדות לקראת החגים בחנות הספרים שלנו:

שפה קמה – האסופה מביאה לפני הקוראים מבחר מאמרים וקטעים מתוך "לשוננו לעם" – מדור לענייני הלשון העברית שהתפרסם בעיתון "הארץ" משנת תרצ"ג (1932) ועד שנת תש"ח (1948). העיון בלקט הקטעים הזה ממרחק השנים שעברו משול לדפדוף באלבום של תצלומי ילדותנו. **להרחבה ולרכישה במחיר מבצע**

מלשון יחידים ללשון אומה – הספר בוחן מקרוב את התהליך המופלא והמרתק של הפיכת העברית משפה שהיא נחלתם של יחידים לשפתה של אומה ושל חברה. המחבר רוקם עלילה רבת פרטים ודמויות על תהליך השתרשותה של העברית בארץ. **להרחבה ולרכישה במחיר מבצע**

"אמא תסגרי את השואג אבק" – ספר מיוחד זה אוצר בתוכו חידושי לשון והברקות מילוליות של ילדים, ולצידם ביאורים והרחבות מטעם המזכירות המדעית של האקדמיה ללשון העברית. **לרכישה במחיר מבצע**

משחק זיכרון – משחק זיכרון מאתגר ומשעשע לכל המשפחה ובו שלושים זוגות קלפים מאוירים – בכל זוג מילה לועזית וחלופתה העברית. **לרכישה במחיר מבצע**

בימינו המילה אלוף וצורת הנקבה אלופה רווחות במשמעות champion לתיאור מנצחים ומנצחות בענף ספורט, וכן במשמעות של 'אנשים המצטיינים בתחום מסוים'.

בתנ"ך אלוף הוא מנהיג וראש של שבט או משפחה, כגון 'אלופי אדום' ברשימות היוחסין בספר בראשית.

מה הם גלגולי המילה אלוף ואיך קיבלה את המשמעות העכשווית? **להרחבה**

ומה הקשר בין אָלף, אֶלְפֵן לאלוף? **להרחבה**

לצירוף בית כנסת שתי צורות ריבוי תקינות: בתי כנסת ובתי כנסיות.

דרך הריבוי הרגילה של צירופי סמיכות בלשוננו היא על ידי ריבוי הנסמך (הרכיב הראשון בצירוף): בני אדם, בתי ספר, שמלות כלה, נעלי בית, שעוני יד, וכך גם בתי כנסת. ואולם בלשון חז"ל, אשר ממנה ירשנו את הצירוף בית כנסת, משמש דווקא הריבוי בתי כנסיות.

להרחבה על היווצרותה של צורת הרבים המיוחדת 'בתי כנסיות'

בתקופת המקרא שאלה העברית מילים מן המצרית ומן האכדית (קצתן שומריות במקורן), ובספרות המקראית המאוחרת רבות המילים הארמיות והפרסיות. גם בתקופת חז"ל נוספו לעברית מילים מן הארמית ומן הפרסית, וביותר השפיעו היוונית והרומית (לטינית). בימי הביניים נשאלו מילים מן הערבית בעיקר בתחום המדע והפילוסופיה.

בראשית התקופה המודרנית השפיעו על העברית הגרמנית, היידיש והרוסית, ובתהליך תחיית הלשון בארץ גם הספרדית היהודית (לדינו), הטורקית, ושוב הערבית. האנגלית החלה להשפיע בתקופת המנדט הבריטי, ובימינו היא משפיעה מאוד עם הפיכתה ללשון בין-לאומית.

מקצתן של המילים השאולות כה שגורות בפינו עד שאיננו חשים בזרותן.

מקורו של מטבע הלשון בספרות חז"ל. לצד 'ישר כוח' יש במדרש חז"ל גם 'ישר חילק', ובטקסטים ארמיים בתלמוד הבבלי והירושלמי רווח המטבע הקצר 'ישר'.

בימינו הברכה נאמרת למשל לשליח ציבור לאחר תפילתו, לדרשן עם סיום דבריו, ובהקשרים דומים מחוץ לעולם הדתי.

רבים משתמשים בביטוי 'ישר כוח' בצורתו זו – ללא התאמה לנמען, ואף יש שבמקום לברך אדם ישירות 'ישר כוחך' או 'ישר כוח' אומרים: 'מגיע לך ישר כוח' ואף בלויית שם תואר: 'מגיע לך ישר כוח גדול' (כלומר הביטוי 'ישר כוח' הפך לשם עצם).

ואיך מנתחים את הפועל 'ישר'?

להרחבה בפרסום באתר

לחידון: התדעו מה שפת המקור של המילים?

שאלה בעברית

תמיכה באקדמיה

אם נתקלתם בבעיות תצוגה [לחצו כאן](#) לצפייה בדפדפן

להתראות באיגרת הבאה!